

Museosalkun kokoa- misohje

Mikä on museosalkku?

Museosalkku on pienoisnäytely, joka erityyppisten aineistojen avulla havainnollistaa valittua teemaa. Museosalkku voi sisältää esineitä, valokuvia, tekstejä, av-aineistoa ja tehtäviä. Se voi olla suunnattu esimerkiksi koulujen opetuskäyttöön tai erilaiseen viriketoimintaan.

1. Ensimmäiseksi museosalkun kokoamisessa valitaan teema, jonka ympärille sisältö kootaan. Lisäksi määritellään kohderyhmä, eli kenelle salkku on ensisijaisesti suunnattu. Kohderyhmiä voi olla myös useita, eli sama salkku voi toimia esimerkiksi niin koulujen opetuskäytössä kuin ikäihmisten viriketoiminnassa. Salkun teemana voi olla jokin tietty aikakausi, elämänalue, henkilö tai ilmiö (esim. pula-aika, 1900-luvun alkupuolen maalaiselämä tai kansakoulu).

2. Museosalkku kootaan vanhaan matkalaukkuun tai muihinkin helposti siirrettävään kantovälineeseen, kuten kannelliseen laatikkoon, tuhkikonttiin tai laukkuun. Kantovälineeseen tulee olla kestävä ja käytännöllinen, mutta mielellään myös teemaan sopiva.

3. Teeman ympärille suunnitellaan sisältö. Tavoitteena on koota monipuolinen aineisto, joka voi koostua esineistä, valokuvista, arkistoaineistoista ja av-aineistosta. Sisällön suunnittelu aloitetaan kartoittamalla, mitä aiheeseen sopivia aineistoja on löydettävissä ja käytettävissä. Arkistoaineistojen käytössä tulee tarkistaa käyttöoikeudet. Kaikki aineistot eivät ole vapaassa käytössä, vaan niistä voi joutua maksamaan käyttökorvausta aineiston hallussapitäjälle.

Aineistoja voi etsiä esimerkiksi seuraavilta sivuilta:

- **Finna-tietokanta:** <https://www.finna.fi/>
- **Historiallinen sanomalehtikirjasto:** <http://www.kansalliskirjasto.fi/fi/kokoelmatjapalvelut/digitaalisetkokoelmat/historiallinensanomalehtikirjasto17711890.html>
- **Museoviraston kuvakokoelmat:** <https://www.kuvakokoelmat.fi/>
- **Museoviraston koulujen käyttöön tarkoitetut kuvat:** <https://www.flickr.com/photos/museovirastonkuvakokoelmat/albums>
- **Ylen Elävä arkisto:** <http://yle.fi/aihe/elava-arkisto>
- **Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran tiedonlähteet verkossa:** <http://www.finlit.fi/>

[fi/arkisto-ja-kirjastopalvelut/kokoelmat-ja-tiedonlahteet/tiedonlahteet-verkossa#](https://www.finlit.fi/arkisto-ja-kirjastopalvelut/kokoelmat-ja-tiedonlahteet/tiedonlahteet-verkossa#).
VkWtMN_hBE5

4. Museosalkussa on hyvä olla esineitä, joita voi kokeilla ja koskettaa. Esimerkiksi kahvipapujen jauhminen kahvimyllyllä on niin lasten kuin ikäihmisten mieleen. Lapset pitävät myös erilaisten asusteiden pukemisesta, minkä avulla pääsee eläytymään teemaan. Esineiden valitsemisessa tulee huomioida, että ne tulevat käyttöön, eli ne voivat vaurioitua, kulua tai kadota.

5. Salkku voi sisältää koululaisille suunnattuja tehtäviä, joiden laatimisessa tulee huomioida ikäryhmä. Pienemmille oppilaille tulee olla siis helpompia tehtäviä kuin isommille. Mahdollisuuksien mukaan opettajilta voi kysyä palautetta tehtävien laatimisessa.

6. Teemaa kannattaa avata kohderyhmän identiteetin kautta. Esimerkiksi jos teemana on pula-aika, voi koululaisille suunnatussa salkussa olla lasten elämään

liittyviä asioita, kuten aikakauden leikkejä ja leluja.

Linkkejä:

- **Suomen käsityön museon muistelusalkku kansakoulu-ajoista:** <http://www.craftmuseum.fi/esitteet/kansakoulu-salkku.pdf>
- **Ylä-Savon museosalkut:** <http://www.pohjois-savonmuis-ti.fi/yla-savon-museosalkut>
- **Museolaukku. Suomen Kansallismuseon Neuvostoliitto-aiheinen museolaukku Helsingin Diakonissalaitoksen Alppituvassa:** https://www.hdl.fi/images/stories/liitteet/107480_HDL_Raportti_Museolaukku_LR.pdf

7. Salkulla tulee olla selkeät lainauskäytännöt. Etukäteen tulee mietä, mistä ja keneltä salkku lainataan, mikä on lainausaika ja tuleeko lainaajan itse noutaa salkku. Salkulle on syytä tehdä valmis lainaussopimus pohja, joka täytetään jokaisen lainaajan kanssa. Sopimukseen kirjataan osapuolet, lainausaika, palautuskäytännöt sekä lainaajan vastuu aineiston vaurioituessa tai kadotessa.

8. Kun museosalkku on valmis, on aika markkinoida sitä sopiville kohderyhmille. Houkutteleva ja selkeä mainosteksti kuvineen varmasti houkuttelee käyttäjiä salkun pariin.